

Gideon & Moshe - Chapter 6

<u>שמות פרק ג</u>	<u>שופטים פרק ו</u>
<p>(ב) וַיִּרְא מְלֹאךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה...</p>	<p>(יב) וַיִּרְא אֱלֹהֵי מְלֹאךְ ה'</p>
<p>וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי אֶ־לֵהִים מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי:</p>	<p>וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' עִמָּךְ גְּבוּר הַחַיִּל:</p>
<p>(ו) וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֶ־לֵהִי אֲבִיךָ אֶ־לֵהִי אֲבִרְהֶם אֶ־לֵהִי יִצְחָק וְאֶ־לֵהִי יַעֲקֹב וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרָא מִהֵבִיט אֶל הָאֵ־לֵהִים:</p>	<p>(יג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי גִדְעוֹן בִּי אֲדֹנָי וַיֵּשׁ ה' עִמָּנוּ וְלָמָּה מְצַאֲתֵנוּ כָּל זֹאת וְאַיֶּה כָּל נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר סָפְרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם הֶעֱלָנוּ ה' וְעַתָּה נִטְשָׁנוּ ה' וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף מִדָּן:</p>
<p>(ז) וַיֹּאמֶר ה' רְאֵה רְאִיתִי אֶת עֵנִי עִמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקוֹתֶם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נִגְשָׁיו כִּי יִדְעֵתִי אֶת מַכְאֲבָיו: (ח) וְאֵרַד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וּלְהַעֲלֹתוֹ מִן הָאֲרָץ הַהִוא אֶל אֲרָץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל אֲרָץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ אֶל מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרָזִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: (ט) וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי וְגַם רְאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם:</p>	<p>(יד) וַיִּפֹּן אֱלֹהֵי ה' וַיֹּאמֶר לָךְ בְּכַחַךְ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדָּן הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ: (טו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי בִי ה' בְּמָה אוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֶלְפֵי הַדָּל בְּמִנְשָׁה וְאֲנֹכִי הַצֹּעִיר בְּבֵית אָבִי: (טז) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְהִכִּיתִּי אֶת מִדָּן כְּאִישׁ אֶחָד: (יז) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אִם נָא מְצַאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְעֲשִׂיתָ לִּי אוֹת שְׁאֵתָה מִדְּבַר עַמִּי: (יח) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' וְעַתָּה הִנֵּה אֶת הָאֵ־לֵהִים עַל הַהָר הַזֶּה:</p>
<p>(י) וְעַתָּה לָכֵה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעֲה וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם:</p>	<p>(יט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' וְעַתָּה הִנֵּה אֶת הָאֵ־לֵהִים עַל הָרְעָה וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם:</p>
<p>(יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֵ־לֵהִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלְךָ אֶל פְּרַעֲה וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם:</p>	<p>(יז) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְהִכִּיתִי אֶת מִדָּן כְּאִישׁ אֶחָד:</p>
<p>(יב) וַיֹּאמֶר כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ</p>	<p>(יח) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' וְעַתָּה הִנֵּה אֶת הָאֵ־לֵהִים עַל הָרְעָה וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֵ־לֵהִים עַל הַהָר הַזֶּה:</p>

Gideon & Moshe - Chapter 6

Rosh Hashanah 25a-25b

Our Rabbis taught: Why were not the names of these elders mentioned? So that a man should not say, Is So-and-so like Moses and Aaron? Is So-and-so like Nadab and Abihu? Is So-and-so like Eldad and Medad? Scripture also says, *And Samuel said to the people, It is the Lord that made Moses and Aaron*, and it says [in the same passage], *And the Lord sent Jerubaal and Bedan and Jephthah and Samuel*. Jerubaal is Gideon. Why is he called Jerubaal? Because he contended with Baal. Bedan is Samson. Why is he called Bedan? Because he came from Dan. Jephthah is Jephthah. It says also: *Moses and Aaron among his priests and Samuel among them that call on his name*. [We see therefore that] the Scripture places three of the most questionable characters on the same level as three of the the most estimable characters, to show that Jerubaal in his generation is like Moses in his generation, Bedan in his generation is like Aaron in his generation, Jephthah in his generation is like Samuel in his generation, [and] to teach you that the most worthless, once he has been appointed a leader⁴ of the community, is to be accounted like the mightiest of the mighty. Scripture says also: *And thou shalt come unto the priests the Levites and to the judge thou shall be in those days*. Can we then imagine that a man should go to a judge who is not in his days? This shows that you must be content to go to the judge who is in your days. It also says; *Say not, How was it that the former days were better than these*.

שלמדת על בני, הווי ושפטו את העם משפט צדק שיהיו מלמדין זכות על הדור.

6. רש"י שופטים ו:יז

בכחך זה - בכח הזכות הזה שלמדת סניגוריא על בני כך דרש רבי תנחומא :

7. אלשיך על שופטים ו:יז

והיו הדברים לך בכחך זה, שהוא בכחך זה שהקטנת את עצמך לומר שאינך כדאי שיהיה ה' עמך, ועשית כל החלוקות האמורות

8. רשב"ם שמות פרק ד

(יא) כי כבוד פה וכבוד לשון אנכי - איני בקי בלשון מצרים בחיתוך לשון, כי בקטנותי ברחתי משם ועתה אני בן שמונים, וכן מצינו ביחזקאל שמי שאינו בקי בלשון המלכות קרוי כן דכתי' ויאמר אלי בן אדם לך בא אל בית ישראל ודברת בדבריי אליהם, כי לא אל עם עמקי שפה וכבדי לשון אתה שלוח אל בית ישראל, לא אל עמים [רבים] עמקי שפה וכבדי לשון אשר לא תשמע דבריהם וגו'. וכי איפשר נביא אשר ידעו השם פנים אל פנים וקיבל תורה מידו לידו היה מגמגם בלשונו? ואין דבר זה בדברי התנאים והאמוראים. ואין לחוש לספרים החיצונים :

1. ראש השנה כה.-כה:

תנו רבנן: למה לא נתפרשו שמותם של זקנים הללו - שלא יאמר אדם: פלוני כמשה ואהרן? פלוני כנבד ואביהוא? פלוני כאלדד ומידד? ואומר +שמואל א יב+ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל הָעָם יִקְוֶה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת מִשְׁחָה וְאֶת אֶהֱרֹן, ואומר +שמואל א יב+ וַיִּשְׁלַח יִקְוֶה אֶת יִרְבֵּעֵל וְאֶת בְּדָן וְאֶת יִפְתָּח וְאֶת שְׁמוּאֵל - יִרְבֵּעֵל - זה גדעון, ולמה נקרא שמו ירובעל - שעשה מריבה עם הבעל, בְּדָן זה שמשון, ולמה נקרא שמו בְּדָן - דאתי מדן, יִפְתָּח - כמשמעו. ואומר +תהלים צט+ מִשְׁחָה וְאֶהֱרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשְׁמוּאֵל בְּקִרְיָאֵי שְׁמוֹ [קראים אֶל יִקְוֶה והוא יְעַנֵּם]. שקל הכתוב שלשה קלי עולם כשלשה חמורי עולם, לומר לך: ירובעל בדורו - כמשה בדורו, בְּדָן בדורו - כאהרן בדורו, יפתח בדורו - כשמואל בדורו. ללמדך שאפילו קל שבקלין ונתמנה פרנס על הצבור - הרי הוא כאביר שבאבירים, ואומר +דברים יז+ וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בֵּינֵיהֶם הַיּוֹם לְדַרְשֵׁת וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט. וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל הדיין שלא היה בימיו? הא אין לך לילך אלא אצל שופט שבימיו, ואומר +קהלת יז+ אֶל תֹּאמַר מָה הָיָה שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ טוֹבִים מֵאַלְתָּה [כי לא מהקמה שאלת על זה]

2. אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרק ג פסוק ד

ונקרא המלאך בשם הנכבד כדרך כי שמי בקרבו (שמות כג, כא) ושם אפרשנו. וכן המלאך שנראה לגדעון, ושם כתוב ויאמר לו ד' (שופ' ו, יב)

3. חזקוני שמות פרק ג פסוק ד

(ד) וירא ה' הוא מלאך ה' וניתן לו רשות לדבר בשם ה'

4. רד"ק שופטים פרק ו פסוק יז

(יד) ויפן אליו ה' - פירוש פנה אליו והלבישהו גבורה ואמ' לו לך בְּכַחֲךָ זֶה פִּירוּי בַּכַּח שֶׁהוּסִיף לוֹ עַל דֶּרֶךְ וַתְּהִי עַל יִפְתַּח רוּחַ ה' שֶׁתִּרְגַּמוּ רוּחַ גְּבוּרָתָא מִן קִדְמֵי ה' וַיִּדַּח ה' הִיתָה אֵל אֵלֵיהֶו - רוּחַ גְּבוּרָה מִן קִדְמֵי ה' :

5. תנחומא שופטים סימן ד ד"ה (ד) תתן לך

ושפטו את העם משפט צדק שיהיו מטין את העם לכף צדק, אמר רבי יהודה ברבי שלום שיהיו מטין ומלמדין עליהם זכות לפני הקב"ה, ממי אתה למד מגדעון בן יואש שבימיו היו ישראל בצרה והיה הקב"ה מבקש אדם שילמד עליהם זכות ולא היה מוצא שהיה הדור דל במצות ובמעשים, כיון שנמצא זכות בגדעון שלמד עליהם זכות מיד נגלה עליו המלאך שנאמר (שופטים ו) וַיִּבֵּא אֵלָיו מֵלָאךְ ה' וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ בַּכַּחֲךָ זֶה בַּכַּח זְכוּת

דברים לב

(כא) הם קנאוני בלא אל פְּעֻסוֹנִי בְּהַבְלִיָּה וְאֲנִי אֶקְנִיאֵם בְּלֹא עֵם בְּגוֹי נָבֵל אֲכַעִיסֵם :

(כב) כִּי אֵשׁ קָדְחָהּ בְּאִפִּי וַתִּיקַד עַד שְׂאוֹל תַּחְתִּית וַתֹּאכַל אֶרֶץ וַיִּבְלָה וַתִּלְהַט מוֹסְדֵי הָרִים :

דברים כח

(מט) שָׂא ה' עֲלֶיךָ גוֹי מִרְחוֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ פֶּאֶשֶׁר יִדְאָה הַנֶּשֶׁר גוֹי אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע לְשֹׁנוֹ :

(נ) גוֹי עַז פָּנִים אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים לְזָקוֹן וְנָעַר לֹא יַחַן :

(נא) וְאֲכַל פְּרִי בְּהִמְתָּךְ וּפְרִי אֲדָמְתָךְ עַד הַשְּׂמִידָךְ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁאִיר לְךָ דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר שֶׁגֵר אֶלְפִיד וְעִשְׂתָּרֶת צֹאנְךָ עַד הַאֲבִידוֹ אֲתָךְ :